

YÖNETMELİK

Sağlık Bakanlığından:

**ÖZEL HASTANELER YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 27/3/2002 tarihli ve 24708 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Özel Hastaneler Yönetmeliğinin 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 6** – Genel hastaneler, aşağıdaki şartları taşımak kaydıyla yirmi dört saat süreyle düzenli ve sürekli olarak ayakta ve yatarak muayene, teşhis ve tedavi hizmeti sunulan özel hastanelerdir:

- Bu Yönetmelik ile asgari olarak öngörülen bina, hizmet ve personel standartlarını haiz olmak,
- En az üç cerrahi uzmanlık dalı olmak üzere altı klinik uzmanlık dalında kadrolu uzman tabip çalıştırmak,
- Yoğun bakım ve gözlem yatakları hariç en az yirmi beş hasta yatağı olmak,
- Hasta kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarının gerektirdiği klinikler, yoğun bakım üniteleri ile radyoloji, biyokimya veya mikrobiyoloji laboratuvarlarını bünyesinde bulundurmak,
- Acil ünitesi bulundurmak."

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 7** – Dal hastaneleri; belirli bir yaş ve cins grubu hastalar ile belirli bir hastalığa tutulanlara veya bir organ ve organ grubu hastalarına yönelik hizmet veren özel hastanelerdir. Dal hastanelerinin, yirmi dört saat süreyle sürekli ve düzenli olarak ayakta ve yatarak muayene, teşhis ve tedavi hizmeti vermeleri ve aşağıdaki şartları taşımaları zorunludur:

- Hastanenin ana faaliyeti ile ilgili uzmanlık dalında kadrolu en az dört uzman tabip çalıştırmak,
- Hastanenin ana faaliyeti ile ilgili varsa diğer uzmanlık dallarında kadrolu en az bir uzman tabip çalıştırmak,
- Yoğun bakım var ise bunlar ve gözlem yatakları haricinde, en az yirmi beş hasta yatağı olmak,
- Hasta kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarının gerektirdiği klinikleri, üniteleri ve laboratuvarı bünyesinde bulundurmak,
- Acil ünitesi bulundurmak.

Bu Yönetmelikle standartları belirlenmeyen dal hastanelerinin acil üniteleri ile olması gerekiyor ise yoğun bakım üniteleri, radyoloji ve laboratuvar hizmetlerinin taşınması gereken asgari standartlar Bakanlıkça tebliğ ile düzenlenir."

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 8** – Özel hastane binasının bulunduğu alan ile ilgili olarak aşağıdakilerin bulunması gerekir:

- İmar ile ilgili mevzuat uyarınca her tür ve ölçekteki planlarda özel sağlık alanı kullanım kararı verilmiş olması,
- Gürültü, hava ve su kirliliğine maruz olmadığı; insan sağlığını olumsuz yönde etkileyecek endüstriyel kuruluşlar ile gayrisihhi müesseselerden uzak olduğunun valilik tarafından yetkilendirilmiş merci raporu ile tespit edilmesi,
- Hastane binası için yeterli yeşil alan ayrıldığı; ilgili belediye tarafından yazılı olarak belgelenmesi,
- Ulaşım şartları, ulaşım noktaları açısından uygun ve ulaşılabilir olduğunun İl Trafik Komisyonu veya Belediye Ulaşım Koordinasyon Merkezi raporu ile belgelenmesi,
- Hasta ve hasta yakınları ile hastane çalışanları için, 1/7/1993 tarihli ve 21624 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Otopark Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan cetvelin (8) numaralı sağlık yapıları başlıklı kısmında belirtilen ölçüden az olmamak kaydıyla; ilgili mahalli idarenin sağlık kurum ve kuruluşları için otopark konusunda düzenlemesi var ise burada belirlenen ölçüye göre, mahalli idarenin böyle bir düzenlemesi yok ise Otopark Yönetmeliğindeki ölçüye uygun şekilde yeteri sayıda otopark yeri ayrılmış olması."

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 9** – Hastane açılmadan önce Bakanlıktan ön izin alınması şarttır. Ön izin için, aşağıdaki belgeler ile tam takım mimari proje, incelenmek üzere Müdürlük vasıtasıyla Bakanlığa gönderilir:

- Hastane binasının bulunduğu alanın, 8 inci maddede belirtilen şartları haiz olduğuna dair yetkili mercilerden alınmış belgeler,
- Hastane yerleşimi ile 8 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendine göre ayrılmış otopark miktarının, otopark ile ilgili diğer hususların gösterildiği, projeyi hazırlayan mimarın imzasının olduğu tam takım mimari proje içinde ayrıca aşağıdakiler yer alır;
 - 1/500 veya 1/200 ölçekli vaziyet planı,
 - 1/100 veya 1/50 ölçekli tüm kat planları,
 - Bir tanesi ameliyathaneden geçen en az iki kesit halinde olan, yatak kapasitesi elli ve üzerinde olan hastane projelerinde ise ayrıca önem arzeden; rampalı giriş, bodrum ve benzeri noktalardan geçen, en az üç kesit ve 1/20 ölçekli sistem detayları ve tüm cepheler.

Birinci fıkranın (b) bendinde bahsedilen mimari projeler, inceleme sonucunda Bakanlıkça uygun görülür ise, başvuru sahibi tarafından imar mevzuatına uygun şekilde üç takım olarak hazırlanır. Üç takım olarak hazırlanan mimari projeler, özel hastane binası inşa edilecek yer, belediye ve mücavir alan sınırları içinde ise ilgili belediye;

mücadir alan dışında ise valilik tarafından onaylanarak Müdürlük vasıtasıyla Bakanlığa gönderilir.

Ön izin başvurusu, bu maddede sayılan belgelerde eksiklik ve/veya bu Yönetmeliğe uygunsuzluk bulunmaması kaydıyla, Bakanlığa intikal ettiği tarihten itibaren en geç otuz gün içerisinde sonuçlandırılarak ön izin belgesi düzenlenir veya ön izin başvuru belgelerinde tespit edilen eksiklik ve/veya uygunsuzluk başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

Ayrıca;

a) Başka amaçla inşa edilmiş binaların, hastane binasına dönüştürülmesi halinde tadilat işlerine başlanılmadan önce,

b) Bakanlık tarafından ön izin verilmiş mimari projenin uygulanması sırasında, bu projede bir değişiklik yapılması durumunda,

c) Bu Yönetmeliğe göre ruhsatlandırılmış hastane binasında, ön izne esas mimari projeyi de etkileyecek değişikliğe sebep olan tadilat işlerine başlanılmadan önce,

ç) Ruhsatlandırılmış hastane binasına, Ek 4 üncü maddedeki planlamaya uygun olmak şartıyla, ilave bina yapılmak istenmesi halinde

ön izin alınması zorunludur.

Hastane ruhsatı verilen binalarda taşıt giriş-çıkışları değişmeyecek şekilde ilave bina inşa edilmesinde ayrıca, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen şartları taşıdığına dair yetkili merciden alınmış raporların olması gerekir."

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10 – Özel hastaneler;

a) Özel hastane projesi ile Bakanlıktan, 9 uncu maddeye göre ön izin almak suretiyle imar ile ilgili mevzuata göre inşa edilip, hastane veya özel sağlık tesisi yapı kullanma izni belgesi almış olan binalarda,

b) Başka amaçla yapılmakla birlikte, 8 inci maddedeki şartları taşıyan ve tadilat işleminden önce Bakanlıktan 9 uncu maddeye göre ön izin alarak özel hastane binasına dönüştürülen, tadilat bittikten sonra hastane veya özel sağlık tesisi olarak yapı kullanma izni belgesi almış olan binalarda kurulur.

İmar mevzuatına uygun olarak imar planında yer alması kaydıyla; aynı sahiplikte ve aynı isim altında ruhsatlandırılacak olan, sınırları belirli, bütünlük arz eden bir alan içinde birbiriyle fizik olarak bağlantısı olan veya bağımsız bina komplekslerinin oluşturduğu dal hastanesi ve/veya genel hastane binalarından oluşan hastane kompleksi kurulabilir. Bu durumda, laboratuvar hizmetleri, görüntüleme hizmetleri, acil hizmetleri, ameliyathaneler, yoğun bakım ve sterilizasyon üniteleri ile benzeri diğer tıbbi hizmetler ortak hizmet verecek şekilde planlanabilir. İdari birimler, morg, depo ve benzeri destek birimler ile otopark, kreş, kafeterya, lokanta, otel, rehabilitasyon merkezi, banka, PTT, konferans salonu, ibadethane, spor ve eğitim tesisleri gibi sosyal alanlar hizmeti aksatmayacak şekilde ve mimari açıdan yapı kullanma izni belgesi alarak hastaneye ait belirlenen sınırlar içerisinde farklı binalarda hizmet verebilir. Hastane komplekslerinde hasta güvenliğini, sıhhatini ve huzurunu riske sokacak tarzda yapılaşma veya hizmet sunumu yapılamaz.

Özel hastanenin tıbbi hizmet birimleri; tıbbi hizmeti engelleyecek tarzda ve hastane binasından veya bina kompleksinden ayrı yerde tesis edilemez.

Özel Hastaneler, müstakil binada faaliyet gösterir. Binanın hastane olarak kullanılan kısmında, hiçbir surette başka amaca yönelik işyeri bulunamaz ve hastane içerisindeki bir bölüm, başka bir amaçla faaliyet göstermek üzere üçüncü kişilere kiralanamaz veya herhangi bir şekilde devredilemez.

Hastane personeline, hasta ve hasta yakınlarına hizmet vermek üzere kurulan kafeterya, kantin, çiçekçi, berber, lostra gibi birimler işletilebilir veya bunların işletilmesi için hizmet satın alınabilir veyahut bu hizmetler başkalarına gördürülebilir. Bu türden kısımlar, tıbbi hizmet birimlerinin bulunduğu yerler ile hasta tedavi ve istirahatini engelleyecek yerlerde kurulamaz."

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özel hastanede çalışan tabipler, muayene ve tedavilerini üstlendikleri hastaları gerektiği gibi takip etmelerini, kaliteli ve verimli hizmet sunmalarını teminen, çalışma sürelerini de belirtmek kaydıyla en fazla iki özel sağlık kurum veya kuruluşunda çalışabilirler."

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 28 – Bu Yönetmeliğin 6 ncı ve 7 nci maddeleri uyarınca özel hastanelerin bünyesinde, hastanenin faaliyeti ile ilgili laboratuvarların kurulması zorunludur.

Laboratuvarlar;

a) Radyoloji laboratuvarı: Ağız ve diş sağlığı ve göz hastalıkları dal hastaneleri haricindeki özel hastanelerde, bir adet seyyar röntgen cihazı bulunur ve en az 500 mA gücünde röntgen cihazının bulunduğu bir radyoloji laboratuvarı kurulması zorunludur.

b) Biyokimya ve/veya mikrobiyoloji laboratuvarları: Genel hastanelerde uzmanlık dallarına göre biyokimya veya mikrobiyoloji laboratuvarı veyahut her ikisinin de bulunması zorunludur. Ağız ve diş sağlığı ve göz hastalıkları dal hastaneleri haricindeki özel hastanelerinde hasta kabul ve tedavi ettiği uzmanlık dallarının gerektirdiği biyokimya ve/veya mikrobiyoloji laboratuvarı bulunması zorunludur.

c) Hematoloji ve genetik laboratuvarları: Özel hastaneler, hizmet vereceği uzmanlık alanının gerektirdiği hematoloji veya genetik laboratuvarlarını, bağımsız olarak veya biyokimya veya mikrobiyoloji laboratuvarı ile aynı alanda olacak şekilde kurabilir.

d) Patoloji laboratuvarı: Özel hastaneler hizmet vereceği uzmanlık alanının gerektirdiği patoloji laboratuvarını

kurabilir. Bu laboratuvarın kurulması halinde, yapılan işin gereği, tıbbi donanım ve diğer malzemelerin yeteri kadar bulunduğu, havalandırması uygun, diğer laboratuvarlardan bağımsız mekanlarda olur.

Özel hastane bünyesindeki laboratuvarlar için ilgili mevzuata göre ayrıca ruhsatname düzenlenir ve laboratuvarlar, hastane adına düzenlenen faaliyet izin belgesinde yer alır. Laboratuvar hizmetleri, mevzuatına uygun olarak ilgili laboratuvar uzmanının sorumluluğunda yürütülür.

Tıpta tanı ve tedavi amacıyla radyasyon uygulamalarını yürüten laboratuvar ve birimler için hastane sahibi adına, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca Türkiye Atom Enerjisi Kurumundan kullanma ve bulundurma lisansı alınır.

Özel hastanelerde, tıp teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak ihtiyaç duyulan diğer görüntüleme hizmet birimleri ancak, Ek 4 üncü maddedeki planlamaya uygun olmak kaydıyla kurulabilir. Kurulacak bu birimler ruhsatlandırılarak faaliyet izin belgesine eklenir.

Özel hastanelerin bünyesinde bulunması zorunlu laboratuvarların dışında, faaliyet gösterilen uzmanlık dalları için gerekli olan laboratuvar ve radyoloji hizmetleri, hizmet satın alma yoluyla diğer hastaneler ile 992 sayılı Kanuna ve 3153 sayılı Kanuna göre Bakanlıkça ruhsatlandırılmış sağlık kuruluşlarından karşılanabilir. Hizmet satın alınması durumunda bununla ilgili belgeler, faaliyet iznine esas belgeler ile birlikte sunulur.

Özel hastanenin hizmet satın alması durumunda aşağıdakilere uyulması zorunludur:

- Hizmetin bu yol ile karşılandığı hususunda hastaya ve/veya yakınlarına tetkik istenilmeden önce bilgi verilmesi,
- Hastadan, laboratuvar tetkikini talep eden özel hastanede numune alınması,
- Numunenin, tetkiki gerçekleştirecek laboratuvara hasta veya yakınları ile gönderilmemesi,
- Laboratuvar veya radyoloji tetkikini gerçekleştiren kurum veya kuruluş isminin ve adresinin tetkik sonuç raporunda yer alması,
- Tetkik sonuçlarının, hizmet satın alınan kurum veya kuruluş tarafından gecikmeksizin güvenli bir şekilde gönderilmesi,
- Özel hastane haricinde, tetkik yapılacak kurum veya kuruluş tarafından hastadan tetkik için ayrıca bir ücret talep edilmemesi.

Hizmetin, satın alma yoluyla gördürülmesi halinde, hizmeti alan hastane ile hizmeti veren kurum veya kuruluş, bu uygulamadan ve sonuçlarından müştereken sorumludur."

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-11 sayılı Özel Dal Hastanelerinin Alt Yapı Standartları ve Bazı Uzmanlık Dallarında Bulunması Gereken Asgari Standartlarının "a-) Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi" kısmının ikinci fıkrasının (c) bendi, "Biyokimya laboratuvarı ile mamografi bulunur."; "b-) Enfeksiyon Hastalıkları Hastanesi" kısmının (5) numaralı bendi, "Mikrobiyoloji laboratuvarı bulunur."; "d-) Göz Hastalıkları Hastanesi" kısmının birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin birinci cümlesi, "Göz dal hastanelerinde radyoloji ve diğer laboratuvarlar kurulmaz."; "e-) Onkoloji Hastanesi" kısmının (8) numaralı bendi, "Radyoloji ünitesi ile biyokimya ve mikrobiyoloji laboratuvarı bulunur."; "f-) Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi" kısmının (7) numaralı bendi, "Radyoloji ünitesi ile biyokimya laboratuvarı bulunur."; "i-) Adli Tıp Uzmanlık Dalının Gerektirdiği Asgari Standartlar" kısmının (3) numaralı bendi, "Radyoloji ve biyokimya laboratuvarı bulunur." şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki Ek 4 üncü madde eklenmiştir.

"Sağlık kurum ve kuruluşlarının planlanması

EK MADDE 4 – Bakanlıkça aşağıdaki amaçlar doğrultusunda, faaliyetine ihtiyaç duyulan sağlık kurum ve kuruluşları ile bunlara ait sağlık insan gücü, tıbbi hizmet birimleri ve nitelikleri ile teknoloji yoğunluklu tıbbi cihaz dağılımı alanlarında kamu ve özel sektörü kapsayacak şekilde planlama yapılır:

- Sağlık hizmetlerinin, demografik yapı ve epidemiyolojik özellikler de göz önünde bulundurulmak suretiyle kaliteli, hakkaniyete uygun ve verimli şekilde sunulması,
- Sağlık kurum ve kuruluşlarının hizmet kapasiteleri, sağlık insan gücü ile çağdaş tıbbi bilgi ve teknolojinin ülke düzeyinde dengeli dağılımının sağlanması,
- Koruyucu sağlık ve acil sağlık hizmetleri gibi işbirliği halinde hizmet sunumunun gerekli olduğu alanlarda uygun kapasitenin oluşturulması,
- Kaynak israfı ve atıl kapasiteye yol açılmaması.

Özel hastane açmak isteyenler, Bakanlıkça yapılan planlamada ihtiyaç gösterilen yerleşim bölgelerinde faaliyette bulunmak üzere başvurabilirler.

Bakanlıkça birinci fıkraya göre planlanan yatırım listesi, her yıl Ekim ayında Bakanlık internet sitesinde ilan edilir. Özel hastane açmak isteyenler, Kasım ayı sonuna kadar Bakanlığa başvurur. Yerleşim yeri itibarıyla planlanan özel hastane sayısından fazla istekli olması halinde aralarında noter huzurunda kura çekilerek hak sahibi belirlenir.

Planlamaya göre ilan edilen yerlerdeki özel hastane için Kasım ayında başvuru olmaması halinde, takip eden yılın Ağustos ayına kadar bu özel hastaneler için başvuruda bulunulabilir. Bu durumda, talepte bulunulan ayın sonuna kadar başvurular toplanır ve takip eden ayın ilk haftasında birden fazla istekli olması halinde aralarında noter huzurunda kura çekilerek hak sahibi belirlenir; tek istekli bulunması halinde o kişiye hak sahibi olduğu bildirilir.

Başvurularda aşağıdaki belgelerin aslı veya noter tasdikli sureti istenir:

- Özel hastane açmak için ekonomik ve mali yeterliliğinin olduğunu gösteren belgeler,
- Hak sahipliğini başkasına devretmeyeceğine dair taahhütname,
- 9 uncu madde uyarınca ön izin alındığı tarihten itibaren, üç yıl içinde özel hastaneyi ruhsatname alarak işletmeye başlayacağına; ayrıca, özel hastaneyi açtıktan sonra işletme hakkını bir yıl süreyle başkasına devretmeyeceğine dair taahhütname,

d) Üçüncü fıkraya gereği yapılacak ilanda belirtilen diğer belgeler.

Üçüncü ve dördüncü fıkralara göre hak sahibi olan kişi, hak sahibi olduğunun bildirildiği tarihten itibaren en geç sekiz ay içinde 9 uncu madde uyarınca ön izin almak ve ön izin tarihinden itibaren üç ay içinde inşaat veya bina tadilatına başladığını Müdürlük vasıtasıyla belgelemek zorundadır. Bunları belgelendirmeyenler ile beşinci fıkranın (c) bendindeki taahhünameye uymayanların hak sahipliği sona erer. Hak sahipliği sona erenler, üç yıl süre ile Bakanlıkça ilan edilecek diğer özel hastaneler için başvuramaz.

Özel hastane açmak isteyenler, Bakanlıkça yapılan planlamaya uymak zorundadır. Ruhsatlandırılan özel hastanelere yeni tıbbi hizmet birimi, teknoloji yoğunluklu tıbbi cihaz ve sağlık çalışanı ilave edilmek istenildiğinde de planlamaya uyulması zorunludur."

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici 6 ncı ve 7 nci maddeler eklenmiştir.

"Ön izin başvuruları ve ruhsatlı hastaneler

GEÇİCİ MADDE 6 – Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Bakanlıkça yapılacak planlama kapsamı dışında yeni özel hastane ön izin başvurusu ve mevcut ruhsatlandırılmış özel hastanelere tıbbi hizmet birimi, sağlık çalışanı veya teknoloji yoğunluklu tıbbi cihaz ilave talepleri kabul edilmez.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce ön izin belgesi almış olanlar değerlendirilerek, bunlardan işlemlerini mevzuata uygun olarak yürüttükleri tespit edilenler Ek 4 üncü maddenin planlama hükümlerinden muaftır.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce ön izin belgesi almak için usûlüne uygun başvuran, belgelerinde eksiklik bulunmayan ve belgeleri mevzuata uygun olan başvuru sahipleri Ek 4 üncü maddedeki planlama hükümlerinden istisnadır.

Ancak, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları gereği ön izin sahipleri üç ay içinde inşaat veya bina tadilatına başladığını belgelememeleri veya başlamalarına rağmen üç yıl içinde ruhsatname olarak işletmeye başlamamaları halinde, ön izin belgeleri iptal edilir ve Ek 4 üncü maddenin planlama hükümlerinden muafiyetleri sona erer.

İkinci ve üçüncü fıkraya gereği ön izin sahiplerinin Ek 4 üncü maddenin planlama hükümlerinden muafiyeti ön izne esas proje ve belgeleri ile sınırlıdır. Ön İzin sahiplerinin yeni tıbbi hizmet birimi, sağlık çalışanı ve teknoloji yoğunluklu tıbbi cihaz ilavesi talepleri planlama hükümlerine tâbidir. Genişleme şeklinde proje değişiklikleri veya devir halinde muafiyetleri sona erer."

"İstisnalar

GEÇİCİ MADDE 7 – Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ruhsatlı olan hastaneler, ön izin almış ve ön izin işlemleri devam eden müracaatlar bakımından, bu Yönetmelik ile değiştirilen aşağıdaki maddeler uygulanmaz:

- a) Genel hastane ise, 6 ncı maddenin (b) ve (c) bendleri,
- b) Dal hastanesi ise, 7 nci maddenin (a), (b) ve (c) bendleri,
- c) Hastane için ilgili mevzuata göre ayrılmış otopark bulunduğu belgelenmesi şartıyla, 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (b) bendindeki, "otopark miktarının, otopark ile ilgili diğer hususların" mimari projede gösterilmesi,
- ç) 10 uncu maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesi."

MADDE 11 – Aynı Yönetmeliğin 7/A maddesi, 15 inci maddesinin yedinci fıkrası ile 45 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 12 – Bu Yönetmelik, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13 – Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.